

РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В АНГЛОМОВНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Наталія Міхуля

THE REPRESENTATION OF UKRAINIAN HISTORY IN THE ENGLISH-LANGUAGE SCIENTIFIC DISCOURSE

Nataliia Mikhulia

The article highlights the problem of rethinking international communication about Ukrainian history, taking into account the de-imperialization of the historical narrative and overcoming the Russian optics on Ukraine that prevails in Western academic discourse. Sometimes in Western trends, this process is called decolonization, and the corresponding work is called postcolonial studies. While postcolonialism plays a leading role in foreign scholarly visions, it is only gaining momentum in Ukraine. Given the special attention to Ukraine as a country where a new global political architecture is being created today, there is a need to analyze and systematize foreigners' perceptions of the Ukrainian past, as this will allow for better communication and potentially improve understanding between Ukraine and the Western world in general. Given the total dominance of Russian historiography and its derivative narratives on the entire history of Eastern Europe, this area is extremely relevant and even strategically necessary, as it allows us to study the worldview of both political elites and the electorate of Europe, which is based on a specific vision of the past and directly affects our present and future. This fact actualizes historical imagology as one of the tools for realizing the above. The study is based on the scientific work of foreign historians of non-Ukrainian origin on the history of Ukraine in the English-language discourse. The purpose of the study is to trace the general idea of non-Ukrainian researchers about Ukraine and its historical development, to analyze the state of scientific development of the topic and the source base of the study, and to highlight the main concepts and approaches to the representation of Ukraine's history. The chronological framework covers the scholarly discourse that began with Ukraine's independence in 1991 and continues to this day.

Keywords: English-language discourse, history of Ukraine, scientific representation, imagology, historical research.

Перші помітні прояви вільної міжнародної комунікації стосовно української історії починались уже на світанку існування незалежної України. Каталізатором чого безпосередньо стала поява нових держав у Східній Європі як наслідку колапсу СРСР. У 1994 році історик Орест Субтельний англійською мовою написав рецензію на монографію 1993 року Андреаса Каппелера «Росія як поліетнічна імперія: виникнення, історія, розпад». Головною темою стало зміщення фокусу уваги з хибного, але напрочуд поширеного у західній історіографії нарративу про тільки «російську Росію» (Subtelny 1994). Попри те, що Російська імперія представляла собою політичну організацію у складі якої перебували інші народи, – серйозної уваги до проблем, і тим більше до визнання окремішності цих народів від росіян, західна аудиторія не мала. Праця Каппелера у контексті вищезазначеної інтерпретації, здійснила прорив адже почала процес інкорпорації історії «периферії» у переосмислення імперського «центру» (Kappeler 2001). Особливе місце у англійській публіцистиці належить есею Марка фон Гаґена «Чи має Україна історію?» (Hagen 1995). Провокаційна назва доволі красномовно говорить про характер інтерпретації західної думки щодо української історії у 1990 роках. Професор історії України в Європейському університеті Віадрина Андрій Портнов у своїй англійській статті «Марк фон Гаґен і українські студії» зазначає, що, на превеликий жаль, українській історичній оптиці бракує легітимності у очах англо-американського світу, для якого Україна все ще знаходиться в

тіні Москви (Portnov 2019). Член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук Олексій Ясь, оцінював книгу Пола Роберта Маґочі «Україна: Історія її Земель та народів» 1996 року через репрезентативність неординарності топографічного різноманіття і його інтерпретацій протягом змін епох. З уважністю зазначаються соціокультурні концепти найменування територій *Rex Scythica*, *Rex Romana*, *Rex Chazarica*, *Rex Mongolica* (Ясь 2013). Зрештою мова заходить про глобальні формулювання порядку «Що собою являє Східна Європа?» або «Як трактувати національність?». У контексті першого питання Ясь зупиняється на уявленні, що залежить від історіографічних традицій і джерел, якими користується автор для аргументації своєї позиції. Книга Ендрю Вілсона «Українці – несподівана нація» видання 2000 року викликала зацікавлення Олега Полянського, кандидата історичних наук, доцента кафедри гуманітарних дисциплін Львівського державного університету фізичної культури. У рецензії розглядається критика візії Вілсона історичного поступу українців від етнічної належності Русі до кандидатства в ЄС. Полянський підкреслює, що Вілсон користувався посиланням на українських авторів без історичної освіти і на основі міфологем які вони поширюють узагальнює – історичні фальсифікації не є винаходом українців. Однак, віддає належне концепції географічного чинника у глобальних соціокультурних трансформаціях які приносили з собою епохи від Ренесансу до Контрреформації (Полянський 2004). Американсько-канадський історик українського походження Франк Сисин, директор Центру дослідження історії України ім. Петра Яцика при Канадському інституті українських студій Албертського університету в Едмонтоні трактував вищезазначену працю Вілсона наступним чином – «Значно відрізняється від традиційних історичних наративів, які намагалися показати безперервний розвиток народу та ідентичності. Тут автор навпаки мав за мету дослідити переривність історії, та деконструювати національну міфологію» (Сисин 2002).

Після розпаду СРСР у 1991 році зарубіжні історичні дослідження неукраїнського походження, в першу чергу ті які стосувались славистики або загалом східноєвропейських студій, зіткнулись з викликом глобальних змін загальноприйнятих парадигм. Домінування радянської історіографії та факт набагато тісніших відносин англо-американського світу з російськими центрами обумовили ситуацію інформативного вакууму і хибного уявлення щодо історії інших радянських республік, які практично підпорядковувались Москві. Подоланням проблеми мала стати зміна фокусу на країни, які змусили звернути на себе увагу своєю появою на політичній карті світу. Таким чином, зарубіжні інтелектуали у 1990 роках взяли вивчати абсолютну *terra incognita* для англосовієтського читача. Це і пояснює у їх роботах численність одіозних назв і узагальнень на кшталт «Українці – несподівана нація» або «Чи має Україна історію?». Це зумовлене фактом того, що ця література написана, насамперед, для західної аудиторії з метою ознайомлення. Зазвичай вона має у собі нотки роздумів і рефлексії автора, адже часто україністику опановували русисти. Цей факт стане не останнім у характері зіткнення і переплетіння українського і російського контекстів, навіть уже через десятиліття після проголошення незалежності.

Особливу актуальність після повномасштабної агресії РФ варто зосереджувати на лекційних матеріалах, семінарах, наукових конференціях чи просто публічних дискусіях які точаться навколо історії України з вуст істориків зарубіжжя. Оскільки зацікавленість широкої аудиторії до теми цілком логічно зростає, з цим виникає інтерес до інформаційного наповнення контенту, що лаконічно доступно, але інформативно має на меті представити дослідник. Окрім пояснення воєнно-політичної обстановки і її причино-наслідкових зв'язків, що залишається ніби фоном, ознайомлення англосовієтської публіки з базовими питаннями «Хто такі українці?», «Які етапи історичного поступу вони пройшли?», «Частиною якого культурного коду себе вважають?» чи навіть «Чому українці не росіяни», є найпопулярнішими темами для обговорення навіть зараз. Іншою проблемою і перешкодою на шляху об'єктивної репрезентації історії України онлайн є вимушене реагування на необхідність спростування російської пропаганди. Оскільки формат публікування інформації є досить мобільним, він користується перевагою прямого діалогу з аудиторією чи спекулюванням темою, що на поточний момент, так би мовити, знаходиться на перших шпальтах газет. Це робить наратив більш суб'єктивним і фрагментарним. Як наслідок від цього програє загальне уявлення про процеси і ускладнює їх контекстуальну інтерпретацію.

Важливо зазначити, що більшість інформації, як і форматів її оприлюднення, мають тенденцію розгляду історії України у вигляді регіональної сторінки великих геополітичних процесів. Це виражається у існуючій парадигмі яку умовно можна назвати «не говорити про Україну без Росії». Тобто навіть коли мова має йти про суб'єктивність та тенденції до дистанціювання від

імперського нарративу, оповідачі продовжують тяжити до зображення України у тісній зв'язці з Росією. Як приклад, Марк фон Гаґен вивчаючи тему Української революції 1917 року висував ідею про українську історію як інструмента який допомагає зрозуміти Росію. Адже завдяки збройній боротьбі за свою державність, західні візії прийняли факт того, що Росія, по-перше, є імперською, а по-друге, у середині її імперії точилась боротьба не тільки соціалістичного характеру, а й національного (Hagen 2014, 2017).

Помітною особливістю західноєвропейських і американських підходів до зображення історичних подій, є образна система. Вона активно використовується як для пояснення окремих епізодів історії, так і довготривалих процесів. Часто символічність може ставати центром нарративу через призму якої проходить вся тема. Ця система значно полегшує сприйняття суті і об'єму інформації, враховуючи стрімкий розвиток україністики і інтерес до заповнення лакун у знаннях про Україну. Ідентифікація України як «пограниччя» має дуже глибоке коріння і полісемантичний характер. Почати все таки варто з прямого перекладу топоніму. Більшість істориків, які експлуатують цей термін закордоном впевнені, що назва Україна повністю відповідає семантиці «пограниччя», тоді як в Україні такий підхід представляє тільки одну етимологічну версію. Далі, враховуючи об'єктивне географічне положення країни, «пограниччя» набуває глобального значення перебування «між» (Fitzpatrick 2022). Враховуючи довгий історичний розвиток, для кожного періоду перебування між різними державними утвореннями чи цивілізаціями був різний. Для прикладу, у цьому ж ключі можна почути про історію України періоду Русі – «між» шляхом з варяг у греки, тобто між Північчю і Візантійським Півднем. Далі тенденція буде зберігатись і набувати нових суб'єктів – Річчя Посполита і Московія; Австрійська і Російська імперії; ЄС і пост-радянський табір тощо (Reid 2015). А у абсолютному значенні Захід і Схід як політико-цивілізаційній площині. Цей принцип просувається на екстраполяцію до внутрішньої української географії і політики також. І ці обставини створюють спільноту людей з гібридною ідентичністю і культурним бекграундом. Італійська україністка Джованна Броджі Беркофф називає це явище «поліморфізм» (Bercoff 2003). На думку американського історика Тімоті Снайдера, така специфічна особливість із конкретним географічним місцеположенням зробила з сучасної України форпост. І саме ця особливість виключає Україну з успішних інтеграційних проєктів, так як стати частиною якоїсь колективної спільноти за таких обставин складно. Говорячи про залученість Тімоті Снайдера до концептуальних підходів зображення історії України, варто згадати авторський проєкт «кривавої землі», яка є центральним поняттям його однойменної книги (Snyder 2012). У ній йде мова про сприйняття України як місця дислокації головних історичних процесів, що містить ключові події європейської історії загалом. Більше того, на думку Снайдера, український голод 1932–1933 років є однією із найбільш недооцінених історичних подій ХХ століття. Цей аргумент повністю підриває встановлений підхід до регіону як периферійного, однак має зворотній бік віктимізації. Наратив книги побудований на визначенні України як території німецьких та радянських воєнних злочинів з якими пов'язані масові вбивства між 1933 та 1945 роками. Це підкреслює уявлення іноземців про довгу безпорадність українців у боротьбі за суверенність, як місця зовнішньої інтервенції та країни, позбавленої власної історичної й геополітичної суб'єктності. Іншими словами, надмірна фіксація на наслідках історії без належної уваги до її процесу, конкретних персоналій і подій, що якраз говорять про активність українців на противагу пасивності яку просувають такі концепції, створюють відчуття нереалістичності уже сьогоденного суверенітету України. Тому з іншого боку, символічний підхід має суттєві недоліки у своєму повсюдному застосуванні.

На жаль, особливості інтерпретації української історії за кордоном нерозривно пов'язані з політичною кон'юнктурою, що і створює тло досліджень. Після розпаду СРСР стало очевидно, – Росія програла холодну війну і у відповідь на це, західний інтелектуальний дискурс негласно визначив свою траєкторію на відмову від ескалації будь-яких тем які потенційно можуть зачепити інтереси Москви. Починаючи з 1990 років, спостерігались дві прямо конфліктуючі тенденції: спроби знайти інший кут обзору на історію та продовжити вивчати східну Європу через Росію. Другий варіант довгий час превалував, хоча це і здавалось нелогічно. Попри те, що на політичній карті Східної Європи з'явилися незалежні і суверенні держави, визнані міжнародним правом, інститути, що займалися історичними дослідженнями ніби ігнорували цей факт, не вважали його достатньо вагомим щоб повністю змінити свої підходи. Дисципліни, що вивчають східноєвропейські студії у Європі, майже завжди йдуть у приписі з Росією як спрямовуючою областю. У США ситуація дублюється, якщо не сказати гірше, адже цей регіон є як географічно так і психологічно ще віддаленішим від Європи. Таким чином, створюється явище

інституційної інерції в академічному середовищі, де порядок денний знаходиться у доволі ригідному стані і майже не змінюється з огляду на об'єктивні потреби і виклики часу (Garton Ash 2023). Як зазначалось, західна інтелектуальна думка після розпаду СРСР намагалась усіляко уникати конфліктів з Росією тим самим «згладжувала кути» у питаннях принципових для України й інших колишніх республік Радянського Союзу. Факт фізичного розпаду СРСР давав надію на компроміс між тими хто потерпав від цієї держави і хто перебував з нею у конфронтації на зовнішньополітичній арені. Перші дзвіночки реваншизму, які породжував путінізм уже з початку свого світанку, намагались ігнорувати і не вважати чимось серйозним. Для прикладу, заяви про необхідність побудови «ліберальної імперії», яка б номінально залишала колишні радянські республіки незалежними, але культурно, і що ще головніше, економічно підпорядковувала їх Москві, були сприйняті з мовчазною згодою. Тобто Захід погодився на продовження статусу-кво, який існував у контексті Росії і її сателітів, хоча це прямо суперечило тій архітектурі світового порядку яка утворилась після розпаду СРСР. Тому демократичні зміни в Україні, що відбувались протягом останніх двадцяти років, отримували неоднозначну реакцію, і особливо це справедливо для прибічників так званого «realpolitik». Іноді можна почути думки, що демократизація і євроінтеграційний процес, як курс розвитку і перспектива України – це помилка Заходу, адже дратує Росію і створює тло для міжнародних конфліктів (Mearsheimer 2015). Схожі тенденції ми бачимо і у політиці стосовно історичної пам'яті. Історики за великою мірою намагались знайти ключ до порозуміння через Москву. По-перше, домінуюча російська історіографія давала ясно зрозуміти, що немає сенсу шукати історію неросійських радянських республік, – у них її немає, принаймні без патронажу «старшого брата». По-друге, ці повітряні замки фінансували (Bergoff 2011), в тому числі інституційно, тому і вдавалось підтримувати імперіалістичні настрої аж до глобальної повномасштабної війни у Європі. У найгірший сценарій ескалації і занурення Європи у війну західні інтелектуали більшою мірою не вірили (Applebaum 2023). Загальноприйнята думка, про те, що жах Другої світової війни остаточно переконав усі європейські країни відмовитись від мілітаризму, був безсумнівним. Коли виникали сутички з Росією і її імперіалістичними забаганками, їх намагались уладнати у прямому діалозі з Москвою, і таким чином послабити тиск на жертву планів її експансії. Істориків, які давали зворотні коментарі і попереджали, про глобальну катастрофу звинувачували у алармізмі. Саме ці аспекти можна назвати покладеними у причини недостатньої україноцентричності поглядів на українську історію зі сторони іноземних істориків.

Як підсумок, актуальність теми доводить потреба налагодження міжнародної комунікації стосовно української історії поруч з деімперіалізацією історичного нарративу і ревізії російської оптики на Україну, що довгий час превалювала у західному науковому дискурсі. Українські дослідники проявляють зацікавленість у закордонних візіях стосовно української історії, – що не у останню чергу зумовлено євроінтеграційними процесами в Україні, – критично опрацьовуючи роботи зарубіжних колег переважно у жанрі ревію та рецензії. Цей процес дозволяє поповнювати науковий доробок і розширювати можливості для більш глибокого вивчення української історії під новим кутом зору. Проте одночасно можна стверджувати, що дослідження потребують подальшого розвитку і удосконалення, розширення до більш об'ємних праць і глобальної системної проблематики, адже тема структуровано не досліджувалась. Використання комплексних робіт закордонних істориків, які охоплюють період від давньої історії до початку XXI століття зумовлена метою отримати загальне уявлення зарубіжних дослідників про Україну і її розвиток, що дозволяє відкрити імагологічний вектор оцінки проблематики. Однак важливо пам'ятати, більшість такої літератури орієнтована на пояснення сучасної соціополітичної ситуації в Україні через деконстрування минулого. Це ж саме можна сказати про доцільність використання подкастів або публічних лекцій. У більшості випадків, вивчення новітньої історії України зводиться до подієвого зображення з фокусом на міжнародну політику, з певними регіональними акцентами. Варто зазначити, що поза жорсткою хронологією має місце концепт українського «пограниччя», який у різні періоди набуває альтернативних значень від перебування між різними державними утвореннями до внутрішньої географії і політики, та як людей з гібридною ідентичністю і культурним бекграундом. Сьогодні «пограниччя» має значення буферної зони між західним і пострадянським світами. Зрештою, можна сказати що на сучасному етапі західні візії історії України переживають глобальні трансформації. Бачення України і її минулого повільно, але все більш помітно набуває суб'єктності. Каталізатором цього процесу є українська вітчизняна наука, яка продукує більше власне українських нарративів, на які посилаються західні вчені, та українська політична воля, що недвозначно демонструє неактуальність та некоректність колишніх підходів до України як колоніального регіону.

Фактично, цей процес носить характер деімперіалізації історичної свідомості. Попри те, що дискурс сьогодні зосереджений на етапі усвідомлення проблеми, перші кроки у інтерпретації і репрезентації історичного матеріалу здаються багатообіцяючими.

Список джерел та літератури

- APPLEBAUM, A., 2023, Historian Anne Applebaum on how Russia's war in Ukraine will end. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://youtube.com/watch?v=Xs3Kk4oF5H8&feature=share>
- BERCOFF, B., 2003, G. Rus, Ukraina, Ruthenia, Wielkie Ksiestwo Litewskie, Rzeczpospolita, Moskwa, Rosja, Europa Srodkowo-Wschodnia: o wielowarstwowosci i polifunkcjonalizmie kulturowym. Contributi italiani al XIII congresso interna-zionale degli slavisti. Ed. Alberto Alberti et al. Pisa.
- BERCOFF, B., 2011, Ucrainica Italiana. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tyzhden.ua/ucrainica-italiana/>
- FITZPATRICK, S., 2022, Ukraine as a borderland: a brief history of Ukraine's place between Europe and Russia. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://theconversation.com/ukraine-as-a-borderland-a-brief-history-of-ukraines-place-between-europe-and-russia-178168>
- HAGEN, M. V., 1995, Does Ukraine Have a History? Author(s): Mark von Hagen. Slavic Review, Vol. 54, № 3, 658–673.
- HAGEN, M. V., 2014, From Imperial Russia to Colonial Ukraine. The Shadow of Colonialism on Europe's Modern Past., 173–193.
- HAGEN, M. V., 2017, From Russian Revolution in Ukraine to Ukrainian Revolution in Russia. Davis Center. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://soundcloud.com/dcresharvard/from-russian-revolution-in-ukraine-to-ukrainian-revolution-in-russia-mark-von-hagen-10617>
- HAGEN, M. V., 2017, Why the Ukrainian Revolution matters for historians of Russian revolutions? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=0qNjELdRPro>
- KAPPELER, A., 2001, The Russian Empire: A Multi-Ethnic History. London: Longman Pearson.
- MEARSHEIMER, J., 2015, Why is Ukraine the West's Fault? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://youtube.com/watch?v=JrMiSQAGOS4&feature=share>
- PORTNOV, A., 2019, Mark von Hagen and Ukrainian Studies. Ab Imperio. № 3.
- REID, A., 2015, Borderland : a journey through the history of Ukraine. New York: Basic Books.
- SNYDER, T., 2012, Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin. New York: Basic Books.
- SUBTELNY, O., 1994, Russland als Vielvölkerreich: Entstehung, Geschichte, Zerfall by Andreas Kappeler. Review by: Orest Subtelny. The American Historical Review, Vol. 99, № 4.
- WILSON, A., 2015, The Ukrainians Unexpected Nation. New Haven and London: Yale University Press.
- ҐАРТОН ЕШ, Т., 2023, Нам потрібна деколонізація західної думки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tyzhden.ua/timoti-garton-esh-nam-potribna-dekolonizatsiia-zakhidnoi-dumky/>
- ПОЛЯНСЬКИЙ, О., 2004, Україна очима іноземців. Ендрю Вілсон. Українці: несподівана нація, вид: К.І.С.
- СИСИН, Ф., 2002, Несподівані українці. Часопис Критика, 17–21.
- ЯСЬ, О., 2013, Маґочій П. Р. Україна: Історія її земель та народів, Український історичний журнал. № 5, 212–215.

References

- APPLEBAUM, A., 2023, Historian Anne Applebaum on how Russia's war in Ukraine will end [Online]. Available from: <https://youtube.com/watch?v=Xs3Kk4oF5H8&feature=share> [In English].
- BERCOFF, B., 2003, G. Rus, Ukraina, Ruthenia, Wielkie Ksiestwo Litewskie, Rzeczpospolita, Moskwa, Rosja, Europa Srodkowo-Wschodnia: o wielowarstwowosci i polifunkcjonalizmie kulturowym. Contributi italiani al XIII congresso interna-zionale degli slavisti. Ed. Alberto Alberti et al. Pisa. [In Polish].
- BERCOFF, B., 2011, Ucrainica Italiana. [Online]. Available from: <https://tyzhden.ua/ucrainica-italiana/> [In Ukrainian].
- FITZPATRICK, S., 2022, Ukraine as a 'borderland': a brief history of Ukraine's place between Europe and

- Russia. [Online]. Available from: <https://theconversation.com/ukraine-as-a-borderland-a-brief-history-of-ukraines-place-between-europe-and-russia-178168> [In English].
- GARTON ASH, T. 2023, Nam potribna dekolonizatsiia zakhidnoi dumky [We need to decolonise Western thought]. [Online]. Available from: <https://tyzhden.ua/timoti-garton-esh-nam-potribna-dekolonizatsiia-zakhidnoi-dumky/> [In Ukrainian].
- HAGEN, M. V., 1995, Does Ukraine Have a History? Author(s): Mark von Hagen. Slavic Review, Vol. 54, № 3, 658–673. [In English].
- HAGEN, M. V., 2014, From Imperial Russia to Colonial Ukraine. The Shadow of Colonialism on Europe's Modern Past., 173–193. [In English].
- HAGEN, M. V., 2017, From Russian Revolution in Ukraine to Ukrainian Revolution in Russia. Davis Center. [Online]. Available from: <https://soundcloud.com/dcresharvard/from-russian-revolution-in-ukraine-to-ukrainian-revolution-in-russia-mark-von-hagen-10617>. [In English].
- HAGEN, M. V., 2017, Why the Ukrainian Revolution matters for historians of Russian revolutions? [Online]. Available from: https://www.youtube.com/watch?v=0qNjELdRPro_ [In English].
- KAPPELER, A., 2001, The Russian Empire: A Multi-Ethnic History. London: Longman Pearson. [In English].
- MEARSHEIMER, J., 2015, Why is Ukraine the West's Fault? [Online]. Available from: https://youtube.com/watch?v=JrMiSQAGOS4&feature=share_ [In English].
- POLIANSKYI, O., 2004, Ukraina ochyma inozemtsiv. Endriu Vilson. Ukraintsi: nespodivana natsiia [Ukraine in the eyes of foreigners. Andrew Wilson. Ukrainians: The Unexpected Nation], ed: K.I.S. [In Ukrainian].
- PORTNOV, A., 2019, Mark von Hagen and Ukrainian Studies. Ab Imperio. № 3. [In English].
- REID, A., 2015, Borderland: a journey through the history of Ukraine. New York: Basic Books. [In English].
- SNYDER, T., 2012, Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin. New York: Basic Books. [In English].
- SUBTELNY, O., 1994, Russland als Vielvölkerreich: Entstehung, Geschichte, Zerfall by Andreas Kappeler. Review by: Orest Subtelny. The American Historical Review, Vol. 99, No. 4. [In English].
- SYSYN, F., 2002, Nespodivani ukraintsi [Unexpected Ukrainians]. Journal Critique, 17–21. [In Ukrainian].
- WILSON, A., 2015, The Ukrainians Unexpected Nation. New Haven and London: Yale University Press. [In English].
- YAS, O., 2013, Magochii P. R. Ukraina: Istoriia yii zemel ta narodiv [Magocsi P. R. Ukraine: History of its lands and peoples, Ukrainian Historical Journal]. № 5, 212–215. [In Ukrainian].

Репрезентації історії України в англomовному науковому дискурсі

У статті висвітлюється проблематика переосмислення міжнародного спілкування щодо української історії із врахуванням деімперіалізації історичного нарративу та подолання превалюючої у західному науковому дискурсі російської оптики на Україну. Часом у західних тенденціях цей процес називають деколонізацією, а відповідний йому доробок постколоніальними студіями. У той час як в іноземних наукових візіях постколоніалізм займає одну з провідних ролей, в Україні він тільки набирає обертів. Враховуючи особливу увагу до України, як країни де сьогодні твориться нова світова політична архітектура – виникає потреба аналізу і систематизації уявлень про українське минуле іноземцями, адже це дозволить налагодити комунікацію і потенційно покращить порозуміння між Україною і західним світом загалом. Враховуючи тотальне домінування російської історіографії та похідних їй нарративів стосовно усієї історії східної Європи – цей напрямок є надзвичайно актуальним і навіть стратегічно необхідним, адже дає змогу вивчити світогляд як політичних еліт, так і електорату Європи, що ґрунтується на специфічному баченні минулого і прямо впливає на наше сьогодення та майбутнє. Цей факт актуалізує історичну імагологію, як один з інструментів реалізації вищезазначеного. Дослідження спирається на науковий доробок іноземних істориків неукраїнського походження про історію України у англomовному дискурсі. Метою роботи є прослідкувати загальне уявлення дослідників неукраїнського походження про Україну й її історичний розвиток, проаналізувати стан наукової розробки теми та джерельну базу дослідження, виокремити основні концепції та підходи щодо репрезентації історії України. Хронологічні рамки охоплюють науковий дискурс, що почався зі здобуттям Україною незалежності у 1991 році і триває по сьогоднішній день.

Ключові слова: англomовний дискурс, історія України, наукова репрезентація, імагологія, історичні дослідження.

Nataliia Mikhulia, M.A. in History, Faculty of History, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Наталія Міхуля, магістерка історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8632-9035>

Received: 18.10.2023

Advance Access Published: February, 2024